

Аналіз виробництва продукції рослинництва здійснюють за такими етапами:

- аналіз динаміки і виконання плану виробництва продукції рослинництва.

- оцінка розміру і структури посівних площ.

- аналіз урожайності сільськогосподарських культур і факторів, що визначають її рівень.

- виявлення і узагальнення резервів збільшення виробництва продукції рослинництва.

Список використаних джерел

1. Барабаш Н. С. Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник / Н. С. Барабаш. — К.: КНТЕУ, 2005.— 395 с.

2. Глінкіна Д. В. Показники економічної стабільності виробництва продукції рослинництва / Д. В. Глінкіна // Вісник Хмельницького національного університету. — 2010. — №1. — С. 217–220.

3. Ковальчук М. І. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК: Підручник / М. І. Ковальчук. — К.: КНЕУ, 2004. — 282 с.

4. Рязанцева В. В. Аналіз формування та використання прибутку підприємства / В. В. Рязанцева // Статистика України. — 2007. — №1. — С. 40–43.

5. Світовий О. М. Ефективність виробництва та особливості формування виробничих витрат в рослинництві / О. М. Світовий // Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільського господарства: Економічні науки. — Харків: ХНТУСГ, 2007. — Вип. 66. — С. 178–184.

Лахман В. В.,

науковий керівник — **Білозор Л. В.**, к.е.н., доцент.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ШЛЯХИ ЕКОНОМІЇ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ В СЕЗОННОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Сільське господарство — особлива галузь економіки, яка суттєво відрізняється від інших галузей. Це пов'язано як із специфікою господарювання, унікальними природно-біологічними фак-

торами галузі, що використовує землі сільськогосподарського призначення як основний і незамінний засіб виробництва, так і з призначенням продовольчої продукції як життєзабезпечувального фактора для всього суспільства. Тому праця у цій сфері об'єктивно потребує особливого правового регулювання та облікового відображення.

Особливості праці в сільському господарстві полягають у тому, що така праця має сезонний характер, виробництво залежить від природно-кліматичних та географічних умов, основним засобом виробництва є земля. Це, у свою чергу, впливає на розподіл робочого часу та часу відпочинку, трудових обов'язків працівників. Крім того, членами сільськогосподарських виробничих кооперативів і фермерських господарств можуть бути неповнолітні працівники, які потребують додаткових гарантій і захисту з боку держави, зокрема, встановлення скороченого робочого часу, збільшення часу відпочинку, підвищеної заробітної плати, заборони залучення до робіт з важкими і шкідливими умовами праці тощо. Сільське господарство здійснює свою діяльність, зазвичай, за рахунок кредитних коштів, власних коштів не завжди вистачає, навіть на оплату праці. Якщо працівники в рослинництві, в сезон (період не більше шести місяців), отримують заробітну плату за місяць більшу ніж два їх місячних оклади, то в міжсезонні можуть залишатися взагалі без роботи і свого заробітку. Кожне підприємство бажає зменшити витрати та збільшити прибутки, відсоток заробітної плати в доході підприємства завжди займає велику частину. Для економії заробітної плати в період між сезону та зменшення сезонного безробіття, пропонуємо такі варіанти праці та її оплати:

- переміщення працівників на інше робоче місце (відповідно до ч. 2 ст. 32 КЗпП) з погодинною оплатою праці, відповідно до відпрацьованого часу працівником, в міжсезонні зазвичай виконуються ремонтні роботи до яких і залучають різноробочий персонал [1];

- ввести підсумковий облік робочого часу на підприємстві (відповідно до ст. 61 КЗпП), на нашу думку, найкращий варіант економії та виплати заробітної плати працівникам рівними частинами з врахуванням наднормових. При підсумковому обліку робочого часу на підприємстві працівники, отримують заробітну плату відповідно до річного розрахунку робочого часу та в кінці маркетингового року (період МР з 1 липня по 31 червня) отримують доплати за понад норму, якщо вона була виявлена [1–5];

- змінити графік роботи підприємства в період міжсезоння, що дасть змогу скоротити витрати на оплату праці що найменше

на 20 %, перехід підприємства на скорочений робочий день або скорочений робочий тиждень, при цьому директор повинен повідомити всіх працівників про зміну графіку роботи підприємства не пізніше ніж за 2 місяці під розпис [5];

— зупинення роботи підприємства (простій), як такого що виник не з вини працівника (відповідно до ст. 113 КЗпП), підприємство припиняє свою роботу на певний час при цьому виплачує заробітну плату працівникам у розмірі не нижче двох третин тарифної ставки встановленого працівнику розряду(окладу) [1–5];

— неоплачувана відпустка за згодою сторін (ст. 84 КЗпП), але вона може надаватися не більше ніж на 15 календарних днів протягом року [1; 6].

Усі наведені шляхи економії заробітної плати на підприємстві мають бути погоджені з працівниками підприємства. Найкращим варіантом, на нашу думку, є перехід підприємства на підсумковий облік робочого часу, при цьому річна економія витрат на оплату праці становитиме близько 30 %.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю від 10.12.1971 року № 322-VIII, із змінами, станом на 01.04.2014 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-ВР від 24.03.1995 року, із змінами станом на 11.08.2013 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про колективні договори та угоди» № 3356-XII від 01.07.1993 року, із змінами станом на 24.07.2013 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Наказ Міністерства праці та соціальної політики «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування підсумкового обліку робочого часу» № 138 від 19.04.2006 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
5. Галузева угода між Міністерством аграрної політики та продовольства України, Всеукраїнським об'єднанням організацій роботодавців «Федерація роботодавців агропромислового комплексу та продовольства України» і Професійною спілкою працівників агропромислового комплексу України в сільському господарстві на 2014 — 2016 роки / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.
6. Закон України «Про відпустки» № 504/96-ВР від 15.11.1996 року, із змінами станом на 09.12.2012 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.